

Empower PN Oy
Eeva Paitula
PL 13
29201 HARJAVALTA
eeva.paitula@empower.fi

LAUSUNTO

23.3.2015

Dnro 217/2015

Asia: Paliskuntain yhdistyksen lausunto Simon tuulivoimapuistojen voimajohtohankkeesta

Viite: Lausuntopyyntö 2.3.2015

TUULIWATTI OY:N SIMON TUULIVOIMAPUISTOJEN 110 KV VOIMAJOHTOHANKE

Tuuliwatti Oy ja Rajakiiri Oy suunnittelevat Simon kunnan alueelle tuulivoimapuistoja. Voimaloiden tuottama sähkö on tarkoitus johtaa puistoista Keminmaan Taivalkosken sähköasemalle, joka on Fingrid Oyj:ltä annettu liityntäpiste voimajohdolle. Voimajohdon suunnittelusta ja tarvittavista lupasioista vastaa Empower PN Oy. Suunnitellun voimajohdon kokonaispituus on noin 45 km. Johdon vaatima maa-alue tarve vaihtelee reitillä 56 metristä 90 metrin leveyteen ja suunniteltu reitti seurailee osittain olemassa olevia voimajohtoaukeita.

Molemmat tuulivoimahankkeet ja suunniteltu voimajohtohanke sijoittuvat Isosydänmaan paliskuntaan. Paliskunnan suurin sallittu eloporumäärä on 2000 ja poronomistajia oli 68 poronhoito-vuonna 2013–2014. Poronhoito on tärkeä elinkeino Simossa. Elinkeinolla on paitsi välittömiä, myös välillisiä työllisyysvaikutuksia mm. lihan ja muiden tuotteiden jalostuksessa. Poro ja poronhoito ovat merkittävä osa Pohjois-Suomen matkailuimagoa. Elinkeinoon merkitys syrjäkyläen asuttuna pitämiseksi on myös suuri.

Isosydänmaan paliskunnassa on jo toiminnassa olevia tuulivoimaloita, sekä meneillään useita tuulipuistohankkeita. Erilaiset maankäyttöhankkeet ja infrastruktuurin rakentaminen yhdessä vievät ja pirstovat paliskunnan laidun- ja toiminta-alueita sekä heikentävät siten vähä vähältä elinkeinon toimintaedellytyksiä.

Poronhoidon huomioiminen maankäyttöhankkeissa

Poronhoitolaki (PHL 848/1990) on erityislaki, joka turvaa poroelinkeinoon asemaa ja alueidenkäyttöä edellytyksiä. Poronhoitolaissa säädetään myös neuvotteluvelvollisuudesta suunniteltaessa valtion maita koskevia poronhoidon harjoittamiseen vaikuttavia toimenpiteitä (53 §). Myös valtakunnalliset

alueidenkäyttötavoitteet (VAT) osana maankäyttö- ja rakennuslain (MRL 132/1999) mukaista alueidenkäytön suunnittelujärjestelmää, turvaavat poronhoidon alueidenkäytöllisiä edellytyksiä. Alueella voimassa olevassa Länsi-Lapin maakuntakaavan suunnittelumääräyksissä edellytetään poronhoidon alueidenkäytöllisten toiminta- ja kehittämisedellytysten turvaamista, sekä poronhoitoon olennaisesti vaikuttavan alueiden käytön suunnittelussa poronhoidolle tärkeiden alueiden huomioimista. Valtion maiden osalta edellytetään neuvotteluja asianomaisen paliskunnan kanssa. Vaikka alue ei olisikaan valtion mailla, on poronhoitolain mukaisten neuvotteluiden tyyppisiä neuvotteluita käyty hankkeissa Lapissa ja Kainuussa, sillä ne on todettu hyväksi osallistamisen välineiksi.

Poroilla on PHL 3 §:n mukainen vapaa laidunnusoikeus maan omistussuhteista riippumatta. Laidunnusoikeutta ei voi myydä tai vuokrata. Poronhoito on elinkeinona laaja-alainen maankäyttäjää; sen kannattavuus perustuu laajoihin laidunalueisiin ja porojen luontaisen laidunkierron mukaiseen vapaaseen laiduntamiseen. Kun laidunalueita menetetään, lisää se laidunpainetta paliskunnan muissa osissa, aiheuttaa lisää kustannuksia ja töitä, sekä laskee kokonaisuudessaan poronhoidon taloudellista kannattavuutta.

Poronhoitoon kohdistuvat vaikutukset

Poronhoitoon kohdistuvien vaikutusten perusteelliseen selvittämiseen ohjaavat osaltaan laki ympäristövaikutusten arvioinnista, poronhoitolaki ja valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet sekä Länsi-Lapin maakuntakaava. Ympäristölle aiheutetut muutokset vaikuttavat keskeisesti poronhoitoon.

On selvää, että hankkeesta aiheutuu välittömiä laidunten menetyksiä ja voimajohtoaukeat pirstovat laidunmaita. Voimajohtoaukeat ja voimajohtojen rakenteet vaikeuttavat myös porojen kuljettamista ja aiheuttavat turvallisuusriskin maastoajoneuvoilla. Mikäli porot välttävät tuulipuistojen ja voimajohtojen lähialueita häiriön vuoksi eikä niitä voida enää käyttää poronhoitotöissä, aiheutuu laajemmille alueille ulottuvia välillisiä laidunmenetyksiä. Näiden eri hankkeiden vaikutuksia on arvioitu YVA-menettelyissä ja porojen GPS-seuranta on alueen poroilla aloitettu. GPS-seurannasta saadaan jatkossa varmaa tietoa siitä, tulevatko porot jatkossa käyttämään alueita enää lainkaan.

Yksi mahdollinen, porotalouden kannalta vakava, vaikutus hankkeilla on, että häiriön vuoksi porot ohjautuvat enemmän junaradan varteen, missä aiheutuu vuosittain kymmeniä junaonnettomuuksia. Porot voivat myös kulkeutua entistä enemmän pelloille, mistä puolestaan aiheutuu ristiriitoja elinkeinojen välille sekä mahdollisesti lisäkustannuksia paliskunnalle.

Hanketta suunniteltaessa ovat tuulivoimayhtiöt tehneet yhteistyötä ja neuvotelleet sähkösiirron vaihtoehtojen yhdistämisistä. On hyvä, että suunnitelmia yhdistetään, mutta näistä yhteissuunnitelmista ei ole neuvoteltu paliskunnan kanssa. Yhteydenpito paliskuntaan suunnitelmia tehtäessä on ensiarvoisen tärkeää. Vaikutusten lieventämiskeinoja tulee miettiä ja seurannasta sekä haittojen kompensoinnista tulee

sopia paliskunnan kanssa. Paliskuntain yhdistys muistuttaa, että hyvä neuvottelukäytäntö tarkoittaa sitä, että neuvotteluissa lähtökohtana on todellinen mahdollisuus vaikuttaa asioihin.

Voimajohtojen rakentamisen haitat ja menetykset tulee pyrkiä lieventämään ja korvata Isosydänmaan paliskunnalle täysimääräisesti. Hankkeiden vaikutuksia tulee seurata. Näistä asioista tulee neuvotella ja sopia paliskunnan kanssa.

PALISKUNTAIN YHDISTYS

Anne Ollila
toiminnanjohtaja

sh/ao